

Ärende: VN/5843/2026

Förordning av Social- och hälsovårdsministeriet om välfärdsområdets uppföljnings- och utvärderingsskyldighet och om minimiinformation och en modell för hantering av minimiinformationen

Lausunnonantajan lausunto

Ni kan skriva ert utlåtande i detta textfält

Nätverket Forum för välbefinnande tar tillfället i akt och ger sitt utlåtande om förordning av Social- och hälsovårdsministeriet om välfärdsområdets uppföljnings- och utvärderingsskyldighet och om minimiinformation och en modell för hantering av minimiinformationen.

Lärstigen i Finland ordnas separat på svenska och finska i enlighet med bestämmelserna i (lagen om grundläggande utbildning 4 §, gymnasielagen 14 §, lagen om yrkesutbildning 24 § samt lagen om småbarnspedagogik 8 §).

Utbildningsväsendet och social- och hälsovården är nära sammanlänkade genom elev- och studerandevården, som utgör en central struktur för samarbete mellan sektorerna. Elev- och studerandevården ska ordnas i enlighet med läroplanerna och som en del av utbildningsanordnarens verksamhet samt omfattas av riksomfattande styrning och tillsyn (lagen om elev- och studerandevård 6 §, 24 § och 26 §). I detta samarbete ska de språkliga rättigheterna tryggas, och verksamheten ska utvecklas och genomföras så att service på svenska och finska tillgodoses i enlighet med bestämmelserna om språk i social- och hälsovården, inklusive stöd för de svenskspråkiga tjänsterna och samarbetsavtal mellan tvåspråkiga välfärdsområden (lagen om ordnande av social- och hälsovård 33 § och 39 §).

Småbarnspedagogiken har en central roll i det förebyggande arbetet och i det tidiga identifierandet av stödbehov. Välfärdsområdet ansvarar för social- och hälsovårdstjänster som stöder barn och familjer, inklusive rådgivnings- och psykologtjänster samt socialvård.

För att uppfylla kraven i lagen gällande uppföljningen och utvärderingen av social- och hälsovården och därmed elev- och studerandevården behöver minimiinformationen särskilt om elev- och studerandevården kunna hanteras enligt läroanstaltens undervisningsspråk. Detta innebär att datainsamlingen redan i planeringsskedet behöver ta den språkliga indelningen i beaktande för att kunna analysera materialet enligt läroanstaltens undervisningsspråk.

Enligt rapporten Samarbetet mellan bildningssektorn och elev- och studerandevårdstjänsterna för våra barns bästa – Översikt av den gemensamma elev- och studerandevården vid de svenskspråkiga läroanstalterna (Utbildningsstyrelsens rapporter och utredningar 2025:11) är antalet källor som går att utnyttja för en sammanställning om det svenskspråkiga läget är betydligt färre. Redan i planeringsskedet vore det bra att se över hur datainsamlingar genomförs, så att separata analyser över det svenskspråkiga läget är möjliga att göra. Det vore även bra att säkerställa att datainsamlingarna även når de som arbetar på svenska.

Ett av de sammanfattande åtgärdsförslagen i Undervisnings- och kulturministeriets publikation Den svenskspråkiga utbildningen i Finland: särdrag, utmaningar, utvecklingsbehov och förslag till åtgärder (2021:9) att alla centrala utredningar och lägesanalyser på nationell och internationell nivå också omfattar den svenskspråkiga utbildningen och att de svenskspråkiga resultaten analyseras och rapporteras separat (på svenska) som evidensbaserat underlag för utveckling. Enkäten Hälsa i skolan belyser elevers och studerandes upplevelser, TEAviisari lyfter fram de strukturer skolor och läroanstalter har för arbetet och OPA är ett verktyg för nationell uppföljning av elevhälsotjänsterna. Dessa utgör därmed viktiga delar av detta åtgärdsförslag.

Nätverket Forum för välbefinnande ser därför att det är nödvändigt att den minimiinformation som avses i förordningen och med särskild uppmärksamhet på uppgifter om tillgången till elevvårdstjänster (5 § 2 momentet 5 punkten) samt TEAviisari och enkäten Hälsa i skolan (5 § 3 momentet 5 och 6 punkten) kan separeras enligt läroanstaltens undervisningsspråk för att få en tydlig nationell lägesbild av elev- och studerandevården som är knutet till den svenskspråkiga lärostegen.

Nätverket Forum för välbefinnande har som uppdrag att stöda gemensam elevhälsa på svenska i Finland utgående från verksamhet i enlighet med läroplansgrunder och yrkesutbildningens föreskrift samt sammanställa och analysera information om välbefinnande hos elever och studerande i svenskspråkiga skolor och läroanstalter i tvåspråkiga kommuner samt i språköarna. Nätverket upprätthålls av Utbildningsstyrelsen och Tillstånds- och tillsynsverket.

Lohi Noora
Lupa- ja valvontavirasto

Eriksson Malin

Lupa- ja valvontavirasto - Svenska enheten för bildningsväsendet